

1911 DEC 12

Petőfi napjai a magyar irodalomban

244

Benjamin László a Petőfi-jubileum egyik készülő kiadványáról

— Ertesültünk róla, hogy mint a Petőfi Emlékbizottság tagja, nemcsak az általános munkálatokban vállal részt, hanem a Szabó Ervin Könyvtár tudományos munkatársaként előkészít egy érdekes könyv újradíását is. Hallhatnánk valamit arról a műről?

A Szabó Ervin Könyvtár a Petőfi-évfordulóra új, faksimile kiadásban közreadja *Endrődi Sándor Petőfi napjai a magyar irodalomban* című könyvét. Ez a könyv hatvan évvel ezelőtt jelent meg először, a *Petőfi-Könyvtár* című sorozat egyik köteteként; a sorozatnak ez volt egyetlen időt álló darabja. Műfaját nem könnyű meghatározni, talán azzal közelítem meg legjobban, ha a *Petőfi-mű életrajzának* nevezem. 1842. május 22-től, az első nyomtatásban megjelent verstől, 1849. augusztus 7-ig, a költő halálának első, kételkedő hangú újsághírige követi Petőfi pályáját a korabeli sajtó tükrében, naptári rendben tünteti fel minden egyes Petőfi-írás megjelenésének idejét és helyét, azonfelül pedig Petőfi fellépésének, művének korabeli visszhangját. Itt azonban *Endrődi* már nem érte be a pusztá cím-felvétellel, hanem betűről betűre közöl mindent, amit Petőfi személyéről és munkásságáról életében magyarul ki-nyomtattak, s ugyancsak teljes szöveg-gel közli Petőfi nyilatkozatait, vála-szait, számos politikai cikkét. Ez volt a nagy lelemény, ezáltal lett *Endrődi* munkája keveseket érdeklő szakkönyv-nél jóval több: pontos krónika, kerek pályakép és korpék, kitűnő bibliográfia, dokumentum, olvasmány.

— Ki volt *Endrődi Sándor*, aki ezt a rendkívüli munkát elvégezte?

Költő volt és műfordító, azok közül, akik a századforduló táján, szakítva a népi-nemzeti epigonizmussal, új mon-danivalókkal és modernebb formákkal jelentkeztek, így többé-kevésbé a Nyu-gat előfutárainak tekinthetjük őket. *Endrődi* nem volt jelentékeny költő,

legsikerültebb és legsikeresebb munkái a Rákóczi-kort felidéző és aktualizáló kuruc dalai voltak, amelyek az iro-dalomtörténet szerint Ady kurucverseit is ihlették. Petőfi-kutatónak azonban kiváló volt, a *Petőfi napjai* megjelenése óta minden Petőfivel foglalkozó iro-dalomtörténész nélkülözhetetlen köny-ve, de ahogy az előbb is mondtam, nemcsak a szakembereké, hanem min-denkié, akit érdekel Petőfi élete és mű-ve.

— Csupán az eredeti könyv faksimile-kiadását adják, vagy lesz hozzá pótlás, ki-egészítés is?

Mindenekelőtt az első kiadásban elő-forduló tárgyi tévedéseket és értelem-zavaró sajtóhibákat javítjuk ki, ezt a munkát szakember, *Kiss József* iro-dalomtörténész, Petőfi-kutató vállalta. Azontúl, könnyebb áttekinthetőség vé-gétt, a Petőfi-írásk mutatójával, a Pe-tőfiről írottak mutatójával és névmuta-tóval bővítjük az új kiadást. A kiegészítésről, vagyis arról, hogy az első ki-adás óta felkutatott újabb adatokat föl-vegyük a könyvbe, lemondunk: az Iro-dalomtörténeti Intézet ugyanis kiad egy Petőfi-dokumentumokat tartalmazó könyvet, amelynek egyik fejezete éppen a *Petőfi napjai* kiegészítése lesz, még-pedig nemcsak az időközben előkerült magyar, hanem a nagyszámú német és egyéb idegen nyelvű adalékokkal is.

— Mint említette, a könyv a Szabó Ervin Könyvtár kiadásában jelenik meg. Könyv-tár, mint kiadó — nem szokatlan ez?

Mit tehettünk, ha egyszer nem akadt kiadó hatvan évig, amely vállalta volna ennek a könyvnek az újradíását? A könyvtár erre szolgáló eszközei, le-hetőségei szerényebbek, de azért a könyvtárak, így a Szabó Ervin Könyv-tár kiadói tevékenysége sem szokatlan újdonság, bár legfőképp bibliográfiai kiadására szorítkozik. A *Petőfi napjai*

bibliográfia is, tehát nem logikátlan, hogy könyvtár adja ki.

— Milyen példányszámban, mikorra várható a könyv?

Terv szerint a jövő év első felében, kétezer példányban jelenik meg.

— Néhányunkat, akik ismerjük *Endrődi* könyvét, még Petőfi kortársi fogadtatásá-nak ismeretében is meglep a rengeteg tá-madás, félreértés, rosszindulat, sőt gyűlö-let, ami a korabeli írásokból sugárzik. Nem leszünk-e ünneprontók, ha a jubileum al-kalmából éppen ezeket nyújtjuk át az ol-vasóknak? Szeretném megkérdezni, hogy mint költő, hogyan vélekedik a költő sa-ját kora és utókora közötti fájda:mas szaka-dékről, mely szinte minden nagy költő sorsában kísért?

Az aggodalom akkor is indokolatlan volna, ha Petőfit életében csak támadá-sok érték volna, és ez a könyv, jellegé-nél fogva, csak támadásokat ismertet-hetne az olvasókkal. De nincsen is így. Akármennyi alantás szándékú és alant-as hangú támadás érte is életében Pe-tőfit, ellenségeivel szemben ott állt mellette és mögötte a hívek, a jó bará-tok, az értők, a lelkes olvasók nagy tá-bora a ma már semmitmondó nevű irodalmárok, kritikusok gyalázkodásai-val szemben — hogy csak a legnagyobb neveket említsem — *Vörösmarty, Arany, Bajza, Eötvös, Jókai* barátsága és elis-merése. Igaz, a támadók szorgalmasab-ban és terjedelmesbben körmöltek, mint az elismerők, de azért a könyvben egész szép számmal olvashatók a bará-ti versek, cikkek, az értő, megbecsülő, helyretevő kritikák is: és, gondolom, ezek csakúgy, mint szerzőik, a korabeli közvélemény szemében is erősebb súly-csoportot jelentettek a többiek-nél. Poli-tikai ellentétei, összecsordulási voltak Petőfinek barátaival is — a könyv szá-mot ad ezekről —, de költői nagyságát a korabeli szellemi elit és a nagyközön-ség egyaránt elismerte. Ez, legalább részben, válasz a kérdés második felé-re is.

GÁLICZKI ÉVA

NÉPSZABADSÁG ♦ VASÁRNAPI MELLEKLET